

УДК 811.1 61.2'373.2

DOI 10.24919/2411-4758.2017.110217

Зоряна КУПЧИНСЬКА,

доктор філологічних наук, доцент кафедри української мови
ім. проф. Івана Ковалика, Львівський національний університет
імені Івана Франка,
(Україна, Львів) kupchynska@gmail.com
orcid.org/0000-0003-0000-0345

СТРАТИГРАФІЯ ОЙКОНІМІВ ЯК ДЖЕРЕЛО ЕТНОЛОГІЇ

У статті проаналізовано важливі аспекти застосування стратиграфії ойконімів архаїчних типів для етнологічних студій, з'ясовано основні положення, які споріднюють стратиграфію та етнологію. Ойконімний ландшафт – частина антропогенного простору, що об'єднує стратиграфію ойконімікону з історією розвитку етносу. Екстралінгвальні та інтралінгвальні чинники впливають на якісні та кількісні параметри й ойконімного, й етнічного ландшафтів. Проаналізовано конкретний приклад географії ойконімних ареалів географічних назв на **-ану/*-janu* та **-itji* (Картосхеми 1, 2), які пов'язані з родовим, колективним устроєм суспільства.

Ключові слова: стратиграфія; ойконім; ойконімний ландшафт; стратиграфічний метод; ойконімний тип; картосхема; ареальна ойконіміка; ойконіми-плюративи.

Літ. 19

Зоряна КУПЧИНСКАЯ,

доктор филологических наук, доцент кафедры украинского языка
им. проф. Ивана Ковалика, Львовского национального университета
имени Ивана Франко,
(Украина, Львов) kupchynska@gmail.com

СТРАТИГРАФИЯ ОЙКОНИМОВ КАК ИСТОЧНИК ЭТНОЛОГИИ

В статье проанализированы важные аспекты применения стратиграфии ойконимов архаичных типов для этнологических исследований, выяснены основные положения, роднящие стратиграфию и этнологию. Ойконимный ландшафт – часть антропогенного пространства, объединяющего стратиграфию ойконимикону с историей развития этноса. Экстралингвистические и интралингвистические факторы влияют на качественные и количественные параметры и ойконимного, и этнического ландшафтов. Проанализирован конкретный

приклад географії ойконимних ареалів географічних назв * -ату / * -janу и * -іті (Картосхеми 1, 2), зв'язані з родовим, колективним устроєм обществу.

Ключевые слова: стратиграфія; ойконим; ойконимний ландшафт; стратиграфічний метод; ойконимний тип; картосхеми; ареальна ойконіміка; ойконіми-плюративи.

Лит. 19.

Постановка проблеми. Стратиграфічні дослідження застосовують для вивчення діахронних нашарувань. У мовознавстві хронологічну послідовність формування лексичних пластів почали студіювати у середині минулого століття. Із цього періоду стратиграфічний метод часто використовують в слов'янській ономастиці. Основоположник топонімної стратиграфії С. Роспанд схарактеризував її як «пошук структурно-топонімних нашарувань, залежних від часу і території» [18, 159] Цей метод став популярним і в українській ойконіміці у сімдесятих роках ХХ ст. Історичний ойконімний матеріал є тим пластом лексики, в якому переконливо прослідковуються діахронні пласти, що прив'язані до території. Ось у цьому контексті варто проаналізувати важливість стратиграфічних досліджень для етнологічних студій. Тому **мета** розвідки – з'ясувати основні положення, які споріднюють стратиграфію та етнологію, адже «відтворити історичне минуле людства – основне завдання і обов'язок сучасної науки. У цій копіткій і трудомісткій роботі етнологія займає особливе місце, бо лише вона здатна відтворити дописемну епоху історії людства, відновити картину етнічних і соціально-культурних змін у часовому і просторовому відношеннях, дати узагальнюючі характеристики етносів» [11, 14].

Виклад основного матеріалу. В українській ономастиці стратиграфічний метод використовується у комплексних формантних дослідженнях ойконімії, бо він передбачає просторову локалізацію географічних назв, встановлення хронології топонімів і кількісну характеристику [1; 8; 3; 10; 14; 9].

Ойконімна стратиграфія тісно пов'язана з ойконімним ландшафтом – складною мовно-історичною багатокомпонентною системою, яка є частиною культурного, ширше – антропогенного простору. На цьому етапі маємо першу точку перетину етнології і стратиграфії ойконімікону. Структура цієї системи має часово-просторову організацію їхніх компонентів. Просторовий (горизонтальний) та часовий (вертикальний) виміри ойконімного ландшафту, як і етнічного, взаємопов'язані, закономірно поєднані. Ландшафт архаїчних типів географічних назв України у мовно-історичному аспекті – неоднорідний комплекс, який об'єднаний

природними, територіальними, історичними, соціально-економічними, лінгвальними тощо чинниками, які характерні й для будь-якого етносу. Усі компоненти такої системи динамічно сполучені й закономірно поєднані географічно й хронологічно. Й ойконімний, і етнічний ландшафти мають здатність зберігати свої якісні та кількісні параметри під впливом екстралінгвальних та інтралінгвальних чинників. Це є другим перетином цих двох галузей знання сучасної парадигми науки про людину і її простір.

Ойконімна стратиграфія передбачає розгляд матеріалу в трьох аспектах: ареальному, хронологічному та статистичному. Хронологія окремо взятого ойконіма чи цілого пласту географічних назв – складна система, зумовлена багатьма причинами: історією формування формантів, починаючи від апелятивного рівня; структурою та семантичним наповненням твірних основ географічних назв; екстралінгвальними чинниками, що суттєво впливають на появу відповідних пластів ойконімів, залежно від історичних і суспільних процесів [7, 3].

Стратиграфію архаїчних типів ойконімії найкраще демонструє картосхема, на якій сконцентровано всі три зазначені чинники. Ойконімні картосхеми укладають, враховуючи найрізноманітніші параметри: топонімоформанти (-ичі, -иха, -ів і под.), походження твірної основи ойконімів, семантику коренів твірних основ географічних назв тощо.

Картосхеми, на яких репрезентовано певне ономастичне явище в діяхронії, стають вторинним етнічно-історичним джерелом, вони містять зашифровану не тільки мовну, а й етнографічну інформацію. Ойконімні картосхеми, на яких зафіксовано динаміку географічних назв, належать до історичної картографії, що є галуззю історичної географії, яка має безпосередній зв'язок із етнологією.

Ойконімія є універсальним етнічно-історичним фактом, який дає право трактувати її як своєрідний феномен культури, вона в сучасному українському полікультурному просторі є важливою ланкою в традиційній культурі, тому її можна розглядати в багатьох аспектах: й антропологічному, й етнічно-історичному тощо. Антропологічний аспект частково висвітлювався в роботах [4; 6]. Що ж до етнологічного, суспільно-історичного контексту становлення ойконімії та про її культурологічний простір як систему орієнтирів діяльності людини викладемо деякі міркування на конкретних прикладах.

Архаїчна ойконімія України має яскраво виражений просторово-часовий вимір, дає нам інформацію про слов'янську, зокрема українську, модель світу. До архаїчних типів географічних назв зараховуємо такі: 1) які утворені від антропонімних або апелятивних основ, що часто

невідомі у вільному вжитку; 2) які є суто топонімними утвореннями, належать до особливих давніх словотвірних моделей; 3) які мають повні і точні відповідники переважно у західнослов'янських мовах [12, 16]. До архаїчних належать назви на *-ъскъ, *-ъп, *-itji, *-anu/*-janu, *-j(ь), *-inъ, *-ovъ/*-evъ та ін., вони можуть прояснити процес формування не лише української, але загальнослов'янської ойконімійної системи. Географічні назви з цими формантами як одні з найдавніших у слов'янському світі демонструють не тільки лексичне багатство мови значної частини територій Славії, але несуть інформацію для істориків, етнологів, географів тощо. Збережені типи ойконімії дають можливість пізнати сприйняття світу людиною на певних історичних етапах. Під цим кутом зору можемо навіть говорити про певні тенденції і «моду» в назвотворенні. Тенденції до створення того чи того типу назв мали глибоке підґрунтя: суспільно-історичні умови розвитку суспільства у час виникнення та формування типів назви, мовно-часові причини появи формантів, як продукт відповідних епох семантичне навантаження твірних основ архаїчних ойконімів, урешті, наявність цих формантів на території всіх слов'ян тощо. Якщо спиратися на формантний підхід у вивченні архаїчної ойконімії, то прослідковуємо чітку систему, яка зреалізувалася в першу чергу на словотвірному рівні. В ономастиці відома думка про те, що онім формується в межах якогось ряду, однак нині ми спостерігаємо не ряди, а цілу систему, яка є вищим рівнем, ніж ряд, – це ряди рядів, що пройшли на своєму функціональному рівні тривалий процес формування. У зв'язку з цим формантні типи слов'янських ойконімів можна трактувати як певні універсалії в ономастиці, які й з'явилися внаслідок тривалої дії системи, що і привело до відносної стрункості як у межах ойконімікону, так і в межах ойконіміки [5, 84]. Це доволі стійка система, формування якої було спричинено багатьма факторами, найважливіші з яких пов'язані з розвитком етносу на тій чи тій території. Зупинімося докладніше на ойконімах-плюративах, серед яких найяскравіше представлені географічні назви на *-anu/*-janu, *-itji, що утворювалися семантичним способом від аналогічних апелєтивів, які вказували на групу людей за різними ознаками. Поява цих назв припадає на ранній період розвитку суспільства. Сучасна слов'янська ономастика ойконіми на *-anu/*-janu трактує як відетнонімні, а назви на *-itji – як патронімні, незважаючи на те, що одними з найдавніших фіксацій у пам'ятках були саме етноніми на *-itjii [7, 63].

Як відомо, в основах етноназв фігурують апелєтиви і пропрієтиви, однак між етнонімами від географічних апелєтивів і географічних власних назв нема принципової різниці – ні семантично, ні історично: *бере-*

жани (від берег), *дреговичі* (від дрегва – болото) чи *бужани* (від р. Буг), *ободричі* (ті, що живуть по обидва боки Одру). Так чи інакше назва племені пов'язана з географічною реалією.

Хабургаєв Г.О. стверджує, що «основне значення утворень із суфіксом *-itji, яких є багато в «Повісті временних літ», – це вказівка на належність до відповідного роду, «роду-племені» [13, 193]. Для літописця патронімне (генеалогічне) значення суфікса було очевидним, тому його «етимології» повністю відповідали особливостям духу епохи, і назви на *-itji набули «генеалогічного» характеру. Щодо історико-географічного розподілу етнізмів на *-itji з «Повісті временних літ», то локалізувалися вони на території, де слов'янські археологічні пам'ятки з'являються не раніше VIII–IX ст., вписуючись в ареал ранньодавньоруської слов'янізації балтів [13, 193–194].

Географія ойконімів на *-itji найранішої фіксації також головно збігається з цим ареалом (див. Картосхема 2). У період до XIV ст. засвідчено 99 назв на *-itji, більшість з яких зосередилась у Верхньому Подністер'ї:

Арбузовичі (Золочів, 1231), Боляновичі (Льв., 1392), Branice (Львів, 1374), Ваньовичі (Льв., 1390), Wienczlawicze (Львів, 1391), Vladicze (Надвірна, 1390), Ворховичі (Львів – Рудки, 1361), Вуйковичі (Льв., 1360), Гдешичі (Др., 1323), Hodowicze (Львів – Перемишль, 1396), Городовичі (Льв., 1374), Гортиничі (Самбір, 1388), Грушатичі (Льв., 1361), Губичі (Льв., 1361), Dzuschie (Львів – р. Верещиця, 1375), Дмитровичі (Льв., 1385), Дмитровичі (Льв., 1364), Добковичі (Прикарпаття, 1361), Dobkowusze (Перемишль, 1361), Dobrutricze (Львів – с. Білка, Острів, 1384), Дроговичі (Бережани – Ходорів – Миколаїв, 1356), Дроздовичі (Льв., 1391), Дубаневичі (Судова Вишня, 1301), Жашковичі (Львів, 1361), Zołtanicze (Львів, 1358), Зашковичі (Льв., 1377), Зоротовичі (Льв., 1361), Изворотичі (Прикарпаття, 1361), Solczusze (Львівська земля – Самбір, 1284), Комаровичі (Льв., 1361), Корналовичі (Льв., 1375), Крукеничі (Льв., 1366), Кульматичі (Льв., 1391), Купновичі (Льв., 1337), Kurasicі (Перемишль, 1297), Куровичі (Льв., 1389), Лановичі (Льв., 1369), Лисовичі (Льв., 1371), Лівчичі (Льв., 1373), Lintusze (Глиняни, 1397), Лісневичі (Льв., 1396), Ляшковичі (Самбір, 1282), Мединичі (Льв., 1395), Мервичі (Льв., 1377), Mikaitinicze (Коломия, 1375), Мужилловичі (Льв., 1386), Никловичі (Льв., 1291), Новошичі (Льв., 1377), Oszwusze (Львів, 1375), Пановичі (Тр., 1395), Пацковичі (Льв., 1361), Плешевичі (Льв., 1385), Pohonicz(e) (Дрогобич – Самбір, 1390), Поповичі (Льв., 1385), Прилбичі (Льв., 1371), Путятичі (Льв., 1391), П'яновичі (Льв., 1370), Раденичі (Льв., 1391), Радилловичі (Самбір, 1375), Rakowusze (Бурштин, 1385), Рыботичи (Доброміль, 1359), Рытаревичи (Самбір, 1392), Родатичі (Льв., 1370), Sedlicz(e) Novum (Яворів, 1376),

Сенковичі (Лв., 1345), Siekiurczycze (Самбір, 1360), Стрільковичі (Лв., 1390), Стрільбичі (Лв., 1396), Сусідовичі (Лв., 1374), Тустановичі (Дрогобич – Борислав, 1387), Узворотвичи (Перемишль, 1361), Ушковичі (Лв., 1395), Хлопчичі (Лв., 1360), Чайковичі (Лв., 1397), Czemierniczce (Перемишляни, 1389), Шептичі (Лв., 1284), Шишоровичі (Лв., 1396), Ярбузовичі (околиця Пліснеська, 1233), Jarilowicze (Самбір, 1392).

На цій території виділяється кілька осередків ойконімів у таких напрямках: 1) Борислав – Самбір – Хирів – Добромиль – Мостиська – Яворів – Немирів; 2) Городок – Рудки – Дрогобич – Миколаїв – Пустомити; 3) Жовква – Львів – Золочів – Перемишляни; 4) Рогатин – Бурштин – Підгайці.

У цей же час сформований Волинський осередок, але він незначний: Березовичі (Вл., 1287), Будятичі (Вл., 1368), Сокиричі (Вл., 1322), Сердячичи (Володимир-Волинський, 1368), Тишковичі (Вл., 1368), Фалемичі (Вл., 1157), Chrestowicz(e) (Острого, 1386), Яловичі (Рв., 1147), Яровичі (Луцьк, 1322), Ярославичі (Рв., 1145). Усі назви об'єктів зосередились на лінії: Володимир-Волинський – Луцьк – Дубно – Острого.

У Києво-Чернігівському осередку більшість назв міститься в басейні Десни:

Видобичи (частина Києва, 1146), Гостяничи (Чернігів, 1160), Милославичи (Київ, 1300), Ольжичи (Остер – Городець, 947), Свенковичи (Чернігів, 1160), Сорокошичі (Чрг., 1365), Strzylczycze (Ходорів, 1375), Ув'їгичи (Дніпро – Десна, 1100), Хоробичі (Чрг., 1153).

На Поділлі виявлено лише одну назву: Suprunkowice (Кам'янець-Подільський, 1392).

Суфікс *-itji був тим першим формантом, за допомогою якого творилися архаїчні суто слов'янські і, можливо, доетнічні найменування, він відображав давній устрій сімейно-родової общини у слов'ян. Соціальні та економічні зміни в давньослов'янській общині привели до переформатування її структури і, відповідно, поступово відбувалася заміна суфікса *-itji на формант *-any/*-janu, що і свідчило про новий ступінь суспільного устрою та новий характер колонізації життєвого простору [2: 110]. Фактично ще на рівні етнонімів було закладено ґрунт для ізоморфізму формантів *-itji та *-any/*-janu, це підтверджується приблизно однаковою кількістю етноназв з цими формантами, крім того, як свідчать західноєвропейські середньовічні джерела, творилися паралельні назви з обома суфіксами: *ободричи – ободряне, ленджичи – лендяне, дедошичи – дедошане*. Щодо ойконімів з цими формантами, то засвідчено в діяхронії значний масив прикладів того, що однакові твірні основи паралельно поширювалися і суфіксом *-itji, і *-any

/*-janu: Бабичі (10) – Бабани Старі; Бережыче (Berezycze) – Бережани (4); Brzeszany//Brzezani – Березичі; Білани//Біляни (7) – Біличі (4); Вербичі (2) – Вербани//Вербляни//Верб'яни; Ногусце – Горяни (3); Деревичі (3) – Деревляни (3); Жуличі – Жуляни; Іванчани – Іванчичі (2); Колодничі – Kolodniany; Лучани – Лучичі (6); Петрани (Петрани) – Петричі; Podhorycze – Підгіряни//Подгоряне; Skwarzany – Skwarzicze; Сокиричі – Сокиряни (2); Suszycze – Сушани та інші (див. детальніше [7, 66]). Слід зазначити, що окремі назви на *-itji та *-anu/*-janu можна трактувати і як відродинні, тоді, звичайно, про такий паралелізм говорити не доводиться.

Ця неоднорідність у межах кожної групи плюративів була закладена ще, очевидно, на рівні етнічних назв, бо все ж таки основне значення формацій на *-itji – генетична, родова, патронімна належність, а для онімів *-anu/*-janu – локативна належність. Однак об'єднувала їх семантика апелятивів – обидва типи назв указували на групу людей за якоюсь ознакою. Саме це і спричинило виникнення омонімії у пізніший період, коли активізувалися відродинні географічні назви. З цих міркувань дуже цікавим є те, як назви на *-anu/*-janu та *-itji функціонують на сучасному етапі на рівні номінації невеликих географічних об'єктів.

Незважаючи на те, що ойконіми на *-anu/*-janu появились в писемних джерелах на різних територіях слов'ян у різні століття (у Польщі – наприкінці XII ст. [16: 20; 17: 74], у Хорватії та Чехії – в XI ст. [15: 27; 19: 274], в Україні – в XIV ст.), відносний час їх формування (а це підтверджує історія самого форманта), значно раніший, однак пізніший, ніж у географічних назв на *-itji, бо патроніми були пов'язані з родом і, відповідно, з назвою особи, а потім уже зі землею, на якій осів рід, а суть назв на *-anu/*-janu полягає у прив'язці до землі, незалежно від того, чи це були відносини родові, чи сусідські. Тому вважаємо, що зароджувалися ойконіми на *-anu/*-janu дещо пізніше, ніж географічні назви на *-itji, можливо, ця різниця сягає і двох–трьох століть. Переконливим аргументом на користь цієї тези є й те, що імена-композиції значно рідше засвідчені в назвах на *-anu/*-janu, чого не можна сказати про ойконіми на *-itji. Що ж до ойконімів на *-anu/*-janu, засвідчених до XIV століття (Картосхема 1), то їх виявлено 23 одиниці, з яких 21 ойконім зберігся до сьогодні.

Ареал ойконімів на *-anu/*-janu до XIV ст. розмитий, назви головно концентруються на території Західної України, саме на схід та південний схід від Львова: Добряни (Лв., 1375), Верчани (Лв., 1379), Вижняни (Лв., 1389), Глиняни (Лв., 1395), Добростани (Лв., 1396), Могиляни (Лв., 1399), Поморяни (Лв., 1393), Розворяни (Лв., 1389), Ставчани (Лв., 1396).

Одиничними на той час є ці назви на Волині (Житани (Вл., 1259), Озеряни (Рв., 1396) та в околицях Києва (Жуляни (Кв., 1162).

Басейн Дністра представлений кількома ойконімами на *-any/*-janu:

Бережани (Тр., 1375), Біляни Шаргородські (Вн., 1384), Добровляни (І-Фр., 1378), Драгомирчани (І-Фр., 1378), Загоряни (Хм., 1390), Монастирчани (І-Фр., 1378), Поточани (Тр., 1375), Тисьменичани (І-Фр., 1377), Cholhanu (суч. н. Міжріччя, І-Фр., 1399).

Два ойконіми зафіксовано і на Закарпатті: Коритняни (Зк., 1387), Підгоряни (суч. частина Мукачева, Зк., 1389).

Проаналізувавши розташування об'єктів географічних назв на *-any/*-janu та *-itji (Картосхеми 1, 2), доходимо висновку, що на найранішому етапі (до XIV ст.) конфігурація ареалів обидвох типів назв в основному накладається: Верхнє та Середнє Подністер'я, Волинський та Києво-Чернігівський осередки. А це ті території, які були зручними для проживання (розвинена гідромережа, родючі ґрунти, природній захист від ворогів тощо) і найраніше заселені слов'янами, про що свідчать археологічні дані.

Висновки. Отже, конкретний приклад географії ойконімних ареалів одних з найархаїчніших типів назв, які пов'язані з родовим, колективним устроєм суспільства (апелятивна назва групи людей за визначеною ознакою переходить на назву території, яку займає цей колектив: тишковичі – Тишкові нащадки > назва території, на якій осів рід Тишка; глиняни – люди, ознакою яких є глина (наприклад, поселилися на глині) > назва цієї території), свідчить про те, що ареальна ономастика має великі перспективи у залученні її даних для розвитку етнології. Адже діахронні та синхронні ареали онімів усіх типів у тій чи тій мірі можуть підтвердити чи заперечити етнографічні положення, висновки і подібне, тому не варто уникати чи ігнорувати дані ономастики, бо дуже часто лише в онімах залишилися сліди найдавніших апелятивів, антропонімів, яких уже нема у вільному вжитку, але аналогічні елементи подібують в інших слов'янських мовах, що засвідчує, наприклад, етнологічну належність до праслов'янської мовної єдності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бучко Д.Г. Українські топоніми на -івці, -инці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова“ / Д.Г. Бучко. – Львів, 1972. – 22 с.
2. Ковалев Г.Ф. Этнос и имя / Г.Ф. Ковалев. – Воронеж : ИПЦ ВГУ, 2003. – 236 с.
3. Купчинська З.О. Лексико-семантична і словотвірна структура географічних назв на -ин, -ів (територія України, X–XX ст.) : автореф. дис. на здобуття

наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.1 „Українська мова“ / З.О. Купчинська. – Львів, 1993. – 18 с.

4. Купчинська З.О. Позитивне мислення слов'ян через призму оніма / З.О. Купчинська // Вісник Львів. ун-ту. сер. філолог. – Львів, 2006. – Вип. 38. – С. 173–184.

5. Купчинська З.О. Просторо-часовий вимір української ойконімії: система і тенденції / З.О. Купчинська // Вісник Львів. ун-ту. Сер. філолог. – Львів, 2009. – Вип. 46. – Ч. 2. – С. 83–91.

6. Купчинська З.О. Семантичний простір з домінантою людина (на матеріалі української ойконімії) / З.О. Купчинська // Лексикографічний бюлетень. – К., 2006. – Вип. 14. – С. 53–68.

7. Купчинська З.О. Стратиграфія архаїчної ойконімії України : монографія / З.О. Купчинська. – Львів : НТШ, 2016. – 1278 с.; 56 картосхем.

8. Купчинський О.А. Найдавніші слов'янські топоніми України як джерело історико-географічних досліджень. Географічні назви на –ичі / О.А. Купчинський. – К. : Наук. думка, 1981. – 251 с.

9. Михайличенко Н.Є. Структурно-семантичні типи українських ойконімів із формантами -ець, -иця : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова“ / Н.Є. Михайличенко. – Львів, 2011. – 20 с.

10. Радьо Л.Н. Ойконіми України на *-jъ, (*-ja, *-je) у X–XX ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова“ / Л.Н. Радьо. – Івано-Франківськ, 2004. – 18 с.

11. Тиводар М. Етнологія: Навч. посібн./ М.Тиводар. – Львів: Світ, 2004. – 624 с.

12. Трубачов О.М. Етимологічні спостереження над стратиграфією східнослов'янської топонімії // Мовознавство. –1971. – № 6. – С. 3–18.

13. Хабургаев Г.А. Этнонимия „Повести временных лет“ / Г.А. Хабургаев. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1979. – 228 с.

14. Царалунга І.Б. Українські топоніми на -ани(-яни) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова“ / І.Б. Царалунга. – Львів, 2006. – 20 с.

15. Barac-Grum V. Motiviranost toponomastičkih osnova tvorenih sufi ksom – ane / V. Barac-Grum // Втора югословенска ономастичка конференција (Скопје, 6–9 окт., 1977 г.). – Скопје, 1980. – С. 27–31.

16. Domański J. Śląskie nazwy miejscowe na -'anie (→ -'any) / J. Domański // Onomastica – Wrocław, 1969. – Roczn. XIV. – Zesz. I–II. – S. 5–25.

17. Podlawska D. Nazwy etniczne z sufiksami -any i -ice na terenie Polski / D. Podlawska // Onomastica. – Wrocław ; Warszawa ; Kraków ; Gdańsk, 1972. – Roczn. XVII. – Zesz. I–II. – S. 65–82.

18. Rospond S. Stratygrafia toponimiczna / S. Rospond // Z polskich studiów slawistycznych. – Warszawa, 1958. – S. 159–186.

19. Spal J. K výkladu místních jmén na -any / J. Spal // Naše řeč. R. XXXVIII. – Praha, 1955. – № 9–10. – S. 274–280.

REFERENCES

1. Buchko, D.G. (1972). Ukrayinski toponimy na -ivci, -ynci [Ukrainian toponyms on the yacht, -ints]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv. [in Ukrainian]
2. Kovalev, G.F. (2003). *Etnos i imya [Ethno and name]*. Voronezh : IPTs VGU. [in Russian]
3. Kupchynska, Z.O. (1993). Leksy'ko-semanty'chna i slovotvorna struktura geografichny'x nazv na -y'n, -iv (tery'toriya Ukrayiny', X–XX st.) [Lexical-semantic and word-formation structure of geographical names on -in, -iv (territory of Ukraine, X-XX centuries)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv. [in Ukrainian]
4. Kupchynska, Z.O. (2006). Poztyvne myslennya slovyan cherez pryму onima [The positive thinking of the Slavs through the prism of the nobility]. *Visnyk Lviv. un-tu. ser. filolog – Visnyk Lviv. un-t philologist* 38, 173–184. [in Ukrainian]
5. Kupchynska, Z.O. (2009). Prostorovo-chasovyj vymir ukrayinskoyi ojkonimiyi: systema i tendencyi [Spatio-temporal dimension of Ukrainian oikonimiyi: system and trends]. *Visnyk L'viv. un-tu. Ser. filolog. – Visnyk Lviv. un-t, philologist*, 46, 83–91. [in Ukrainian]
6. Kupchynska, Z.O. (2006). Semantychnyj prostir z dominantoyu lyudyna (na materiali ukrayyns'koyi ojkonimiyi) [Semantic space with a dominant person (based on the material of the Ukrainian oikonimiyi)]. *Leksykografichnyj byuletten. – Lexicographic bulletin*, 14, 53–68. [in Ukrainian]
7. Kupchynska, Z.O. (2016). *Stratygrafiya arxayichnoyi ojkonimiyi Ukrayiny [Stratigraphy of Archaic Oakonism of Ukraine]*. Lviv : NTSh. [in Ukrainian]
8. Kupchynskiy, O.A. (1981). *Najdavnishii slovyanski toponimy Ukrayiny yak dzhherelo istoriko-geografichnyh doslidzhen. Geografichni nazvy na –uchi [The oldest Slavic toponyms of Ukraine as a source of historical and geographical research. Geographic names on-things]*. K. : Nauk. dumka. [in Ukrainian]
9. Myxajlychenko, N.Ye. (2011). Strukturno-semantychni typy ukrayynskyyh ojkonimiv iz formantamy –ecz, –ycya [Structural-semantic types of Ukrainian oikonims with formants-that –ecz, –ycya]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv. [in Ukrainian]
10. Rado, L.N. (2004). Ojkonimy` Ukrayiny` na *-jъ, (*-ja, *-je) u X–XX st. [Oykonis of Ukraine on *-jъ, (*-ja, *-je) v X–XX st]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ivano- Frankivsk. [in Ukrainian]
11. Tyvodar, M. (2004). *Etnologiya: Navch. Posibn [Ethnology: Teaching manual]*. Lviv: Svit. [in Ukrainian]
12. Trubachov, O.M. (1971). Etymologichni sposterezheniya nad stratygrafiyeu sxidnoslovyanskoyi toponimiyi [Etymological observation over stratigraphy of the East Slavic toponymy]. *Movoznavstvo – Linguistics*, 6, 3–18. [in Ukrainian]
13. Haburgaev, G.A. (1979). *Etonimiyi «Povesti vremennyih let» [Ethnonymy «The Tale of Bygone Years»]*. Moscow : Izd-vo Mosk. un-ta. [in Russian]
14. Czaralunga, I.B. (2006). Ukrayinski toponimy na -any(-yany) [Ukrainian toponyms on -any(-yany)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv.[in Ukrainian]

15. Barac-Grum, V. (1980). Motiviranost toponomastičkih osnova tvorenih sufiksom –ane *Втора југословенска ономастичка конференција (Скопје, 6–9 окт., 1977 г.)*. – Скопје, 1980. – С. 27–31. [in Croatian]

16. Domański, J. (1969). Śląskie nazwy miejscowe na -'anie (→ -'any). *Onomastica*. Wrocław. – Roczn. XIV. – Zesz. I–II. – S. 5–25. [in Polish]

17. Podlawska, D. (1972). Nazwy etniczne z sufiksami -any i -ice na terenie Polski. *Onomastica*. Wrocław ; Warszawa ; Kraków ; Gdańsk. – Roczn. XVII. – Zesz. I–II. – S. 65–82. [in Polish]

18. Rospond, S. (1958). Stratygrafia toponimiczna. *Z polskich studiów slawistycznych*. Warszawa. [in Polish]

19. Spal, J. (1955). *K vykladu místních jmén na -any, Naše řeč. R. XXXVIII*. – Praha. № 9–10, 274–280. [in Czech]

Стаття надійшла до редколегії 17.09.2017 р.

